

Nogle tilfælde af human myiasis i Danmark (Diptera, Calliphoridae)

B. Overgaard Nielsen

Nielsen, B. Overgaard: Cases of human myiasis from Denmark.
Ent. Meddr 61: 81-82. Copenhagen, Denmark 1993. ISSN 0013-8851.

Two cases of human cutaneous myiasis from Denmark caused by larvae of *Lucilia* sp. and *Calliphora vicina* R.-D. respectively are presented. In 1958-1992 seven cases of human myiasis have been recorded from Denmark and from the period 1888-1918 a comparable number of records are known.

B. Overgaard Nielsen, Biologisk Institut, Afd. for Zoologi, Bygn. 135, Universitetsparken, DK-8000 Århus C.

Tilfælde af human myiasis, hvor fluelarver invaderer sår, øjne, næse, øre, fordøjelseskanal, etc., er en sjælden foreteelse i Danmark. I en oversigt over fænomenets forekomst her i landet præsenterer Pape (1991) 5 tidligere publicerede tilfælde, heraf 2 i øregang, 2 i skinnebenssår og 1 i mave-tarmkanal. Spyfluelarver af slægten *Lucilia* – især *L. sericata* (Mg.) – gøres ansvarlig. I det følgende føjes to ikke tidligere publicerede danske tilfælde fra det sidste årti til listen, ligesom yderligere nogle tilfælde er fremdraget fra litteraturen.

1. Efter en ankeloperation udført på et stort jysk hospital i 1981 stabiliseredes leddet med en gipsbandage gennembrudt af et system af metalstænger. Før patienten blev hjemsendt, udskiftedes bandagen på hospitalet. Kort tid efter klagede patienten imidlertid over betydelige gener fra såret, der var stærkt ildelugtende. Ved udskiftning af bandagen på hospitalet konstateredes maddiker i såret, der i øvrigt var næsten rensat for nekrotisk væv.

Fire konserverede larver indleveredes til bestemmelse; de tilhørte med sikkerhed slægten *Lucilia*, muligvis arten *L. ampullacea* Vill. Sidstnævnte synes ikke tidligere registreret fra tilfælde af human myiasis, men har forårsaget myiasis hos pindsvin i Danmark (Nielsen et al., 1978).

Baseret på maddikernes udviklingstrin kunne deres alder anslås til 3-5 døgn, dvs. angrebet var sket, mens patienten havde været hjemsendt. I denne periode (medio august) havde patienten observeret flueaktivitet omkring gipsbandagen, der efterhånden var blevet blodvædet, især hvor metalstænger gennembrød gipsen. Sandsynligvis er æglægningen sket her, hvorefter maddikene aktivt er søgt ind i operationssåret.

Dette tilfælde, samt et eksempel beskrevet af Tikjøb & Haarløv (1985) og flere udenlandske angivelser (bl.a. Luisto & Nuorteva, 1978 og Service, 1980) viser, at selv korrekt bandagedækkede sår kan blive inficeret med spyflueæg med kutan myiasis til følge.

2. Medio oktober 1984 indsendte en praktiserende læge fra Randers-egnen en konserveret spyfluelarve til bestemmelse. Maddiken var fjernet fra et koldbrandssår på storetåen hos en ældre sukkersygepatient. Larven henførtes til *Calliphora vicina* R.-D. – en art, der er kendt for at kunne forvolde human myiasis (Zumpt, 1965; Service, 1980). Michelsen et al. (1985) præsenterer et lignende tilfælde fra Danmark, hvor *Lucilia*-larver påvistes i et sår på storetåen hos en ældre patient med koldbrand i foden. Patienten havde før indlæggelsen opholdt sig udenørs med utildækket sår og havde observe-

ret, at fluer sværmede omkring den syge fod, sandsynligvis tiltrukket af lugten fra nekrotiseret væv. Muligvis udgør ældre patienter med åreforkalkning og koldbrand i de nedre ekstremiteter en risikogruppe, men under alle omstændigheder bør ildelugtende sår tildækkes i sommerperioden og blod- eller pusvædede bandager beskyttes mod spyfluer, der søger efter æglægningssteder.

Pape (1991) samt denne artikel registrerer tilsammen 7 tilfælde af human myiasis fra Danmark i perioden 1958-1992. Ældre tilfælde er dog også kendt. Pape (op. cit.) omtaler således et angreb publiceret i 1888, hvor *L. nobilis* Mg. (*L. sericata*) var involveret. Desuden har professor Jungersen i Naturhistorisk Forening i København (1906) fremlagt yderligere 5 tilfælde af human myiasis (Anon., 1907); det anføres, at *C. vicina* var ansvarlig for tre tilfælde og *L. sericata* muligvis for et. Oplysninger publiceret af Høegh-Guldberg (1918) viser yderligere, at fænomenet human myiasis tidligere – i det mindste lejlighedsvis – er dukket op i lægernes konsultationsværelser: »Som Specialist i Øresygdomme er det i Aarens Løb ikke så sjældent passeret mig om Sommeren, at der er bragt Børn til mig med stinkende purulent Udflod fra Mellemøret; ved Udskylning med lunkent Vand er der da fulgt talrige spillelevende Fluelarver med. Et Par Gange har Betændelsen strakt sig ind i Fjeldbens-

hulen bag Øret, og derfra er Hjernens blevet inficeret, og Barnet er død«. Yderligere beretter samme forfatter om et tilfælde af myiasis i et skinnebenssår hos en patient. Om human myiasis tidligere har været mere udbredt her i landet lader sig ikke afgøre med sikkerhed, men tanken er nærliggende.

Litteratur

- Anonym, 1907. Snyltende fluelarver. – *Flora og Fauna* 9: 83.
- Høegh-Guldberg, O., 1918. Om Ørentviste, Bladlus og Fluer. – *Flora og Fauna* 24: 65-71.
- Luisto, M. & Nuorteva, P., 1978. Larvae of *Lucilia illustris* (Diptera Calliphoridae) in an injured foot in Finland. – *Annales Entomologici Fennici* 44: 31-32.
- Michelsen, I., P. Johansen & J. Baungaard Hansen, 1985. Angreb af fluelarver i et gangrænøst sår. – *Ugeskrift for Læger* 147: 1199.
- Nielsen, S. A., B. Overgaard Nielsen & H. Walhovd, 1978. Blowfly myiasis (Diptera: Calliphoridae, Sarcophagidae) in the hedgehog (*Erinaceus europaeus* L.). – *Entomologiske Meddelelser* 46: 92-94.
- Pape, Th., 1991. Færøsk dermatobiose (Diptera: Oestridae, Cuterebrinae) – med en oversigt over human myiasis i Danmark. – *Entomologiske Meddelelser* 59: 67-72.
- Service, M. W., 1980. *A guide to medical entomology*. – London, 226 pp.
- Tikjøb, G. & Haarløv, N., 1985. Myiasis. – *Ugeskrift for Læger* 147: 1200-1201.
- Zumpt, F., 1965. *Myiasis in man and animals in the old world*. – London, XV + 267 pp.